EKONOMIJA

Vežbe 13

Evropski integracioni procesi

Školska godina **2026/27.**

Termin vežbi **12. 11. 2026.**

LITERATURA Vežbe su urađene na osnovu knjige: Dragana Kragulj, *Ekonomija: osnovi mikroekonomske i makroekonomske analize*, Fakultet organizacionih nauka, Beograd, 2025, Poglavlje 13 – Evropski integracioni procesi.

AUTORI VEŽBI dr Sandra Jednak, Miloš Parežanin, Đorđe Cvetković

Ime i prezime _____ Broj indeksa _____

Zadatak 1 Dopuna, tačno/netačno i pitanja
Zadatak 2 Članice Evropske unije
Zadatak 3 Analiza teksta

ZADATAK 1 Dopuna, tačno/netačno i pitanja

I Dopunite.

1. Mastriht ugovor, tj. Ugovor o Evropskoj uniji, potpisan je _____ godine.
2. Evro postaje zakonsko sredstvo plaćanja _____ godine.
3. Osnovu evropskog ujedinjenja predstavlja donošenje _____ plana, _____ godine.
4. Evropska unija ima _____ članica, dok Evropska monetarna unija broji _____.
5. Sedište Evropske centralne banke je u _____.

II Tačno / Netačno

Zaokružite T ako je tvrdnja tačna, odnosno N ako je netačna.

1. Rimski ugovori su potpisani 25. marta 1957. godine. Ovim činom je osnovana Evropska ekonomska zajednica. T N
2. Sredstva iz IPA fondova mogu da koriste samo zemlje članice. T N
3. Kopenhagenski kriterijumi predstavljaju političke uslove za pristupanje Evropskoj uniji. T N
4. Sve zemlje članice Evropske unije imaju evro kao zakonsko sredstvo plaćanja. T N
5. Potpuna integracija postoji samo u teoriji. T N

6. Proces stabilizacije i asocijacije se odvija u više faza. Proces pridruživanja obuhvata: održavanje sastanaka Konsultativne radne grupe, izradu pozitivne Studije izvodljivosti, početak pregovora, potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. (T) (N)

7. Pre uvođenja evra u upotrebi je bila obračunska jedinica eki. Eki je promenjen u evro po kursu 1:1. (T) (N)

III Odgovorite na pitanja.

1. Koja su „tri stuba" na kojima počiva Evropska unija?
2. Navedite i objasnite „kriterijume iz Kopenhagena". Zašto su oni bitni?
3. Navedite i objasnite oblike integracija. Kom nivou integracije pripada EU? Obrazložite odgovor.
4. Koji su mogući pristupi u sprovođenju tranzicije?
5. Grafički prikažite i objasnite institucionalni trougao EU.
6. Navedite i objasnite kriterijume ekonomske konvergencije. Zašto su oni bitni?

IV Rešite kviz.

Rešite interaktivni kviz iz trinaestog poglavlja udžbenika: *Evropski integracioni procesi*. Otvorite link, rešite sva pitanja i proverite svoj rezultat po završetku kviza.

Link do kviza: Ekonomija: Poglavlje 13

Skenirajte kod telefonom

ZADATAK 2

Članice Evropske unije

Na slici pored zastave zemlje unesite godinu pristupanja Evropskoj uniji, a zatim odgovorite na pitanja.

Slika 1 – Članice Evropske unije

Pitanja

1. Objasnite kako se EU širila na nove članice.
2. Koje zemlje obuhvata „osmi krug" proširenja?
3. Zašto je značajan Rimski ugovor i šta on obuhvata?
4. Šta je „Jedinstveni evropski akt"?
5. Šta mislite, zašto pojedine razvijene zemlje nisu članice Evropske unije i koje su to zemlje?
6. Koja zemlja EU je na referendumu održanom juna 2016. godine donela odluku o izlasku iz EU? Prokomentarišite.

ZADATAK 3

Analiza teksta

Pročitajte tekst i odgovorite na pitanja.

Kada se govori o ekonomskoj neravnoteži, često se misli na simbiozu SAD i Kine. Azijati prodaju Amerikancima ogromne količine robe. Zarađenim novcem kupuju američke obveznice i na taj način plaćaju američke dugove. Nemci su, u neku ruku, evropski Kinezi. Prošle godine Nemačka je ostvarila suficit u visini od 136 milijardi evra, odnosno za toliko je više izvozila nego što je uvozila. Polovina robe prodata je evro-zoni, pre svega njenim prezaduženim članicama. Neki u takvoj neravnoteži vide uzrok za dužničku krizu. Rolf Langhamer, potpredsednik Instituta za svetsku privredu u Kilu (IfW) ne misli tako. „Neravnoteža, odnosno debalans, posledica je veoma različitih ekonomija i razlika u konkurentnosti. Svedoci smo da je vrednost valute mediteranskih zemalja u evro-zoni precenjena, iako bi realno ona morala da bude mnogo niža", izjavio je Langhamer. To znači i da su plate u mediteranskim zemljama snažno porasle. To je posledica privrednog buma, kojem su pogodovale niske kamate. „Pred osnivanje monetarne unije kamate su bile visoke, jer se strahovalo da bi u evro-zoni moglo da dođe do obezvređivanja evra. Pre nego što je evro uveden, došlo je do devalvacije u Italiji, Portugalu, Grčkoj ili Španiji. To je za investitore značilo velike gubitke na novčana ulaganja. Ali taj rizik bio je već uračunat u kamate", ocenio je Jirgen Mates iz Instituta za nemačku privredu u Kelnu. Ulaskom u zajedničku monetarnu uniju taj rizik je otpao. Kamate su u zemljama na periferiji evro-zone rapidno smanjene. „Taj, da tako kažemo ‚miraz', je u mnogim zemljama popijen i pojeden, a nije uložen u vidu investicija ili se investicije nisu isplatile", izjavio je potpredsednik Instituta za svetsku privredu u Kilu Rolf Langhamer. Tako je došlo do krize sa naduvanim cenama nekretnina, koja je teško pogodila Španiju.

Pre uvođenja evra, Grčka, Italija, a ponekad i Francuska, mogle su da posegnu za proverenim sredstvom – devalvacijom sopstvene valute, koja je njihovu robu činila jeftinijom, a time i atraktivnijom. To je unapređivalo izvoz i uklanjalo razlike i neravnotežu, smatra Rolf Langhamer. Evro je zapravo tim zemljama oduzeo mogućnost da promenom kursa reaguju na debalans. To znači da te zemlje sada moraju da sprovedu tzv. „interno obezvređivanje", što znači da moraju da smanjuju plate. Iako su u Grčkoj proteklih godina plate drastično smanjivane, nova studija koju je izradila američka bankarska grupacija „Goldman Sachs" predviđa da plate treba smanjiti za još 30 odsto, u Portugalu za 35 procenata, Španiji i Francuskoj za 20 odsto, kako bi se, koliko-toliko, pokušalo da se bude konkurentan kao što je Nemačka. Paralelno se mora raditi i na strukturnim reformama, koje su podjednako neprijatne, kao npr. smanjenje plata, a donose rezultate tek za nekoliko godina. One su povezane sa ukidanjem privilegija i mogu takođe da rezultiraju i gubitkom radnih mesta. Sada se povećava i pritisak na uzornu Nemačku da pruži svoj doprinos kako bi došlo do balansa u evro-zoni i kako bi ona bila manje podložna krizama. To je delimično i učinjeno povećanjem plata radnicima u Nemačkoj. Drugi vid doprinosa stabilnosti evro-zone bilo bi povećanje inflacije u Nemačkoj. Veća inflacija poskupela bi nemačke proizvode i učinila ih manje konkurentnim.

Već četiri godine Evropska centralna banka izjednačava debalans unutar evro-zone na taj način što ubrizgava, odnosno usmerava privatni kapital ka zemljama jugoistočne Evrope. Ona kupuje obveznice prezaduženih država i snabdeva banke zemalja evropskog jugoistoka novcem, obezbeđujući im likvidnost. Da to ne može da funkcioniše na duže staze, vidi se i na primeru kinesko-američke simbioze. Dok Kinezi i dalje marljivo izvoze u SAD, prisiljeni su da gledaju kako se njihove dolarske rezerve tope fleksibilnom politikom koju vodi Američka federalna banka. Nemcima preti ista sudbina, smatra Rolf Langhamer i zaključuje da „onaj ko ima trajni suficit, mora da prihvati rizik da ima potraživanja, odnosno vrednosne papire, koji u najgorem slučaju, više ne vrede". *(izvor: Tanjug, 30. 5. 2012. godine)*

Pitanja

1. Da li EU može da opstane sa ovakvim razlikama u razvijenosti zemalja? Ko ima koristi od ovakve unije?
2. Šta mislite o dužničkoj krizi Grčke? Da li Grčka treba da izađe iz evrozone?
3. Koje su zemlje PIGS i šta im je zajedničko?
4. Kako će kriza u EU uticati na dalja proširenja?